Euroopan parlamentti
2019-2024

Ulkoasiainvaliokunta

2023/2072(INI)

5.9.2023

MIETINTÖLUONNOS

Kiinan vaikuttamisesta Euroopan unionin kriittiseen infrastruktuuriin aiheutuvista vaikutuksista turvallisuuteen ja puolustukseen
(2023/2072(INI))

Ulkoasiainvaliokunta

Esittelijä: Klemen Grošelj

SISÄLTÖ

Sivu

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS 3

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

Kiinan vaikuttamisesta Euroopan unionin kriittiseen infrastruktuuriin aiheutuvista vaikutuksista turvallisuuteen ja puolustukseen
(2023/2072(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

– ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston ja erityisesti sen 2 luvun 2 jakson yhteistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa koskevista määräyksistä,

– ottaa huomioon neuvoston 21. maaliskuuta 2022 ja Eurooppa-neuvoston 25. maaliskuuta 2022 hyväksymän asiakirjan ”Turvallisuus- ja puolustusalan strateginen kompassi – Euroopan unioni, joka suojaa kansalaisiaan, arvojaan ja etujaan sekä edistää kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta”,

– ottaa huomioon valtion- ja hallitusten päämiesten epävirallisessa kokouksessa 11. maaliskuuta 2022 annetun Versailles’n julistuksen,

– ottaa huomioon 20. kesäkuuta 2023 annetun komission ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan yhteisen tiedonannon Euroopan taloudellisen turvallisuuden strategiasta (JOIN(2023)0020),

– ottaa huomioon kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä ja direktiivin 2008/114/EY kumoamisesta 14. joulukuuta 2022 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2022/2557 (direktiivi kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä)[1],

– ottaa huomioon toimenpiteistä kyberturvallisuuden yhteisen korkean tason varmistamiseksi kaikkialla unionissa, asetuksen (EU) N:o 910/2014 ja direktiivin (EU) 2018/1972 muuttamisesta sekä direktiivin (EU) 2016/1148 kumoamisesta (NIS 2 -direktiivi) 14. joulukuuta 2022 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2022/2555[2],

– ottaa huomioon 8. joulukuuta 2022 annetun neuvoston suosituksen unionin koordinoidusta lähestymistavasta kriittisen infrastruktuurin häiriönsietokyvyn vahvistamiseen,

– ottaa huomioon Vilnassa 11. heinäkuuta 2023 pidettyyn Pohjois-Atlantin neuvoston kokoukseen osallistuneiden valtion- ja hallitusten päämiesten antaman Vilnan huippukokouksen julkilausuman,

[1] EUVL L 333, 27.12.2022, s. 164.
[2] EUVL L 333, 27.12.2022, s. 80.

– ottaa huomioon Euroopan puolijohde-ekosysteemiä vahvistavasta toimenpidekehyksestä [päivämäärä] annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/XXXX (sirusäädös)[3],

– ottaa huomioon 15. syyskuuta 2022 annetun komission ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi digitaalisia elementtejä sisältävien tuotteiden horisontaalisista kyberturvavaatimuksista ja asetuksen (EU) 2019/1020 muuttamisesta (COM(2022)0454),

– ottaa huomioon työjärjestyksen 54 artiklan,

– ottaa huomioon kansainvälisen kaupan valiokunnan lausunnon,

– ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (A9-0000/2023),

A. ottaa huomioon, että hiljattain annetussa Euroopan taloudellisen turvallisuuden strategiaa koskevassa yhteisessä tiedonannossa keskitytään tiettyjen taloudellisten virtojen aiheuttamien riskien minimointiin tilanteessa, jossa geopoliittiset jännitteet lisääntyvät ja teknologian muutos kiihtyy, ja samalla mahdollisimman suuren talouden avoimuuden ja dynamiikan säilyttämiseen;

B. ottaa huomioon, että kriittisten yksiköiden häiriönsietokykyä koskeva direktiivi ja NIS 2 -direktiivi tarjoavat kattavan oikeudellisen kehyksen, jonka avulla voidaan vahvistaa sekä kriittisen infrastruktuurin fyysistä että digitaalista häiriönsietokykyä, myös energian, liikenteen, terveyden, digitaalisen infrastruktuurin, veden ja elintarvikkeiden osalta;

C. ottaa huomioon, että siitä lähtien, kun neuvoston suositus annettiin8. joulukuuta 2022, on jo toteutettu kohdennettuja toimia, joiden avulla varmistetaan EU:n yhteinen reagointi poikkeamiin, myös vahvistamalla kriittisen infrastruktuurin koordinointia Naton kanssa häiriönsietokykyä koskevan EU:n ja Naton jäsennellyn vuoropuhelun osana toimivan häiriönsietokykyä käsittelevän EU:n ja Naton työryhmän avulla;

D. ottaa huomioon, että Kiinan kansantasavallan pakkotoimet ja yhä määrätietoisempi toiminta, mukaan lukien sen aggressiivinen suhtautuminen Taiwaniin, sekä covid-19-pandemian ja Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan sosiaaliset ja taloudelliset seuraukset ovat paljastaneet EU:n haavoittuvuudet ja vahvistaneet jälleen tarpeen vähentää riskejä, jotka liittyvät sen suhteisiin Kiinan kansantasavallan ja muiden epädemokraattisten kolmansien maiden kanssa;

E. katsoo, että Kiinan suorittamat kriittisen infrastruktuurin hankinnat, etenkin EU:n naapurialueilla, myös Länsi-Balkanilla, ovat yhä suurempi riski kaupan ja turvallisuuden väliselle yhteydelle;

F. ottaa huomioon, että Kiinan ja Venäjän välinen strateginen kumppanuus vahvistuu edelleen, myös sellaisilla aloilla kuin teknologian ja sotilaallisten voimavarojen siirto;

[3] EUVL L XXX.

Keskeinen haaste: Kiinan sotilas- ja siviilialan yhdistämisen strategian ymmärtäminen

1. korostaa, että Kiinan sotilas- ja siviilialan yhdistämisen strategia on valtion ohjaama ja johtama ohjelma ja suunnitelma kaikkien valtion käytössä olevien keinojen ja kaupallisen voiman valjastamiseksi vahvistamaan ja tukemaan Kansan vapautusarmeijaa, joka on Kiinan kommunistisen puolueen aseellinen siipi;

2. katsoo, että Kiinan puoluejohtoinen poliittinen järjestelmä ja talous edellyttävät usein, että yksityiset yritykset mukauttavat kaupalliset etunsa Kiinan kommunistisen puolueen sotilaallisiin toimiin, sortotoimiin sekä poliittiseen vaikuttamiseen tähtäävään toimintaan; korostaa, että tämän seurauksena kiinalaisten yritysten kansainvälinen toiminta auttaa Kiinan kommunistista puoluetta ulottamaan vaikutusvaltansa muihin maihin ja horjuttamaan geopoliittisia kilpailijoita;

3. katsoo, että Kiinan sotilas- ja siviilialan yhdistäminen on ymmärrettävä laajemmassa poliittisessa ja strategisessa kontekstissa siten, että otetaan huomioon sen yhteydet muihin aloitteisiin, kuten uutta silkkitietä (mukaan lukien digitaalinen silkkitie) koskeva aloite; katsoo, että Kiinan sotilas- ja siviilialan yhdistämisen lopullisena tavoitteena on edistää Kiinan pitkän aikavälin strategista tavoitetta päästä johtavaan asemaan maailmassa;

Kiinan kansantasavallan siviili- ja sotilasalan strategian seuraukset

4. varoittaa riskistä, joka aiheutuu siitä, että kiinalaisyrityksillä, etenkin sellaisilla yrityksillä, joilla on suoria tai epäsuoria yhteyksiä Kiinan sotilasjärjestelmään, on minkäänlaisia kytköksiä EU:n strategisiin voimavaroihin, korostaa tässä yhteydessä olevansa huolissaan siitä, että teknologia ja teknologinen asiantuntemus siirtyy Kiinan sotilasalalle ja vahvistaa siten Kansan vapautusarmeijan valmiuksia kehittää uuden sukupolven sotilasteknologiaa, jota voidaan käyttää painostamaan kumppaneita Aasiassa ja ympäri maailmaa;

5. painottaa, että Kiina tuottaa 70 prosenttia maailman akuista (kolme viidestä merkittävimmästä akkuvalmistajasta sijaitsee Kiinassa), sen osuus maailman alumiinituotannosta on 60 prosenttia ja silikonituotannosta 75 prosenttia, se käsittelee johtavana jalostajana 60 prosenttia litiumista ja 70 prosenttia kuparista sekä tuottaa 84 prosenttia maailman nikkelistä ja 85 prosenttia koboltista; korostaa, että kiinalaiset kaivosyhtiöt toimivat Kongon demokraattisessa tasavallassa (koboltti), Indonesiassa (nikkeli), Chilessä ja Australiassa (litium) ja että se, että sillä on lähes monopoliasema näiden kriittisten raaka-aineiden tuotannossa ja käsittelyssä, ei ole ainoastaan akuutti geopoliittinen haaste EU:lle vaan myös valtava riski Euroopan puolustukselle ja muille teollisuudenaloille;

6. muistuttaa, että sekä diplomaattinen että sotilaallinen viestintä kulkee yksityisomistuksessa olevien vedenalaisten kaapeleiden kautta, joita ylläpitävät kiinalaiset yritykset kuten HMN Technologies, jolla on kytköksiä Kansan vapautusarmeijan kybertiedusteluun; ilmaisee vakavan huolensa merenalaisista tietoliikennekaapelijärjestelmistä, joiden toiminnasta vastaa kiinalainen yritys HMN Technologies ja jotka yhdistävät toisiinsa EU:n jäsenvaltioiden alueet ja indopasifisen alueen, mukaan lukien jäsenvaltioiden ja Naton sotilastukikohdat alueella, mikä

aiheuttaa vedenalaiseen valvontaan ja tiedustelutietojen keräämiseen liittyviä turvallisuushaavoittuvuuksia;

Ratkaisuja haasteisiin: uusia välineitä turvallisuus- ja puolustushuoliin vastaamiseksi

7. varoittaa siitä, että turvallisuusympäristön heikentyminen Euroopassa ja eri puolilla maailmaa edellyttää kiireellistä pohdintaa siitä, miten voidaan vahvistaa EU:n strategista riippumattomuutta ja vähentää sen riippuvuutta Kiinan kansantasavallan kaltaisista maista, jotka eivät ole strategisia kumppaneita vaan systeemisiä kilpailijoita; painottaa tarvetta estää arkaluonteisien kehitteillä olevien teknologioiden ja merkittävien kaksikäyttötuotteiden vuotaminen huolta herättäviin kohteisiin, jotka noudattavat Kiinan sotilas- ja siviilialan yhdistämisen strategioita tai tekevät niihin liittyvää yhteistyötä;

8. on edelleen huolissaan siitä, että Euroopan kriittinen infrastruktuuri muuttuu yhä alttiimmaksi ulkopuoliselle vaikuttamiselle; panee tässä yhteydessä tyytyväisenä merkille viimeaikaiset lainsäädäntötoimet kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvyn vahvistamiseksi EU:ssa; panee huolestuneena merkille, että tällaiset aloitteet rajoittuvat kuitenkin suurelta osin suoria ulkomaisia investointeja koskeviin seurantamenettelyihin mutta jättävät Kiinan kommunistiselle puolueelle mahdollisuuden päästä ja vaikuttaa strategiin kohteisiin muiden kanavien kautta;

9. panee merkille, että sellaisten sidosryhmien seuranta, joilla on pääsy kriittiseen infrastruktuuriin, ei voi rajoittua vain suoriin investointeihin; kehottaa laajentamaan suoriin ulkomaisiin investointeihin ja ulkomaisiin tukiin kohdennettuja nykyisiä välineitä siten, että ne kattavat yleiset seurantamenettelyt kaikille sidosryhmille, jotka osallistuvat EU:n kriittiseen infrastruktuuriin liittyviin hankkeisiin; kehottaa komissiota kartoittamaan, jäljittämään ja arvioimaan jäsenvaltioiden tuella Kiinan pääsyä EU:n kriittiseen infrastruktuuriin; painottaa, että jäsenvaltiot ovat viime kädessä vastuussa infrastruktuurin suojelusta, mutta ne eivät ole panneet suoria ulkomaisia investointeja koskevia nykyisiä ohjeistuksia johdonmukaisesti täytäntöön eivätkä perustaneet kansallisia investointien seurantamekanismeja;

10. panee tyytyväisenä merkille mahdollisuudet, joita Euroopan taloudellisen turvallisuuden strategiaa koskeva komission ehdotus tarjoaa EU:n välineistön laajentamiseksi koskemaan rajatusti myös vientiä ja ulkomaille tehtäviä investointeja silloin, kun kyse on sotilaskäytön mahdollistavista teknologioista, muun muassa kvanttilaskennan, kehittyneiden puolijohteiden ja tekoälyn aloilla; vaatii, että komission ehdotukset hyväksytään nopeasti, ja kehottaa jäsenvaltioita panemaan EU:n laajennetun sääntelykehyksen täytäntöön kaikilta osin Kiinan sotilas- ja siviilialan yhdistämistä mahdollisesti edistävien tahojen torjumiseksi;

11. pitää lisäksi myönteisenä komission ehdotusta estää arkaluonteisten kehitteillä olevien teknologioiden vuotaminen laatimalla kaksikäyttöteknologioista luettelo, joka perustuu tiukasti määriteltyihin ja tulevaisuutta ennakoiviin kriteereihin, kuten teknologian potentiaaliseen mahdollistavuuteen ja muutosvoimaisuuteen, sotilas- ja siviilialan yhdistämisen riskiin sekä vaaraan, että teknologiaa käytetään väärin ihmisoikeuksien loukkaamiseksi; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita yksilöimään ja panemaan

täytäntöön näihin kaksikäyttöteknologioihin sovellettavat asiaankuuluvat suojatoimenpiteet mahdollisimman nopeasti;

12. pitää myönteisenä EU:n sirusäädöstä, joka parantaa EU:n edellytyksiä tuottaa puolijohteita ja laatia strateginen kartta muun muassa puolijohteiden arvoketjun valmiuksia koskevista puutteista unionissa, ja rajoittaa näin EU:n riippuvuutta kolmansista maista kuten Kiinasta; kehottaa esittämään uusia ehdotuksia, joiden avulla voidaan taata kriittisen infrastruktuurin ja materiaalien tuotanto ja toimitusketjut EU:ssa;

13. kehottaa komissiota ehdottamaan uutta lainsäädäntökehystä merenalaisten kaapelijärjestelmien tarjoajien aiheuttamien turvallisuusriskien hillitsemiseksi; painottaa, että kaapelijärjestelmien tarjoajia, kuten kiinalaisia yrityksiä, on estettävä jakamasta tietoja tiedustelupalveluille muutoin kuin suojatakseen infrastruktuuria ulkopuolelta tulevalta tunkeutumiselta tai pahantahtoisilta hyökkäyksiltä;

Sisäiset ja ulkoiset yhteydet: EU:n lähimpien kumppaneiden häiriönsietokyvyn vahvistaminen

14. on tietoinen siitä, että Kiinan kansantasavalta on vahvistanut asemaansa EU:n markkinoilla ja sen laajemmassa naapurustossa; kehottaa komissiota ja Euroopan ulkosuhdehallintoa (EUH) varmistamaan, että toimenpiteitä, joita toteutetaan EU:n häiriönsietokyvyn vahvistamiseksi Kiinan vaikutusvaltaa vastaan, laajennetaan siten, että ne koskevat myös EU:n lähimpiä kumppaneita, etenkin liittymisneuvotteluja käyviä maita ja Euroopan naapuruuspolitiikkaan osallistuvia maita;

15. muistuttaa, että Kiinan kansantasavallan merivoimilla on oikeudellisia välineitä sen varmistamiseksi, että Kiinan siviilialuksia ja infrastruktuuria voidaan käyttää sotilas- ja turvallisuustarkoituksiin; katsoo, että Kiina voi käyttää siviilialan kaupallista infrastruktuuriaan tukeakseen Kansan vapautusarmeijan läsnäoloa kolmansissa maissa; varoittaa, että tällainen sotilas- ja siviilialan yhdistäminen mahdollistaa Kansan vapautusarmeijan pääsyn ulkomaisiin satamiin ja antaa sille tilaisuuden sijoittaa ennalta logistiikkatukea, jonka avulla merivoimien sijoittaminen niinkin kauas kuin Intian valtamerelle, Välimerelle ja Atlantin valtamerelle on mahdollista; korostaa, että vakoilun riskit ovat suurimmat silloin, kun Kiinan siviilialan kaupalliset resurssit sijaitsevat logistiikkakeskuksissa, jotka ovat lähellä EU:n ja Naton laivastotukikohtia tai satamaoperaattoreita, jotka ovat allekirjoittaneet sopimuksia logistisen tuen tarjoamisesta eurooppalaisille yrityksille;

16. panee merkille, että kolmasosa kaikesta vuodesta 2010 lähtien rakennetusta Afrikan infrastruktuurista on kiinalaisten valtion omistamien yritysten rahoittamaa ja rakentamaa; korostaa, että Kiina on viimeisten 20 vuoden aikana lisännyt kauppa-, investointi- ja lainasitoumuksiaan, joihin liittyviä sopimusvelvoitteita on vain vähän tai ne ovat vaikeaselkoisia; ilmaisee huolensa siitä, että tämä kiinalainen toimintamalli houkuttelee selvästi monia maita, jotka eivät pysty täyttämään EU:n vaatimuksia vastaavan rahoitustason saamiseksi, jolloin Kiinan vaikutusvalta kasvaa EU:n kumppanuuksien kustannuksella; kehottaa komissiota ja EUH:ta varmistamaan, että EU:n korkeat normit, joita sovelletaan investointeihin kumppaneiden osalta, eivät

vaaranna sen turvallisuussuhteita ja sitoumuksia luotettavana ja strategisena kumppanina;

17. korostaa huolestuneena Kiinan kansantasavallan strategiaa ”sinisen talouden yhteistyötukikohdan” rakentamiseksi Afrikan rannikolle, myös rakentamalla kalastusaluksia ja aluksille tarkoitettuja korjaamoja, joita voidaan käyttää myös sotilastarkoituksiin; painottaa, että näitä sopimuksia ja lupia, joista on sovittu Afrikan maiden kanssa, leimaa yleisesti ottaen yksityiskohtaisten tietojen ja avoimuuden puute; korostaa mahdollisia EU:lle aiheutuvia geopoliittisia seurauksia, etenkin niissä kolmansissa maissa, joissa EU toimii;

°

° °

18. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, neuvostolle ja komissiolle.